

Patrizio Lainà

21.9.2020

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

[TyV@eduskunta.fi](mailto:TyV@eduskunta.fi)

Kirjallinen asiantuntijalausunto TyV to 24.9.2020 klo 12.15

## Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun hallituksen esityksen täydentämisestä, HE 87/2020 vp, HE 114/2020 vp

- Kuntakokeiluilla paljon työllisyyspotentiaalia
- Ikääntyneet vahvemmin kohderyhmään
- Henkilöstön asema turvattava
- Kokeilusta saatava luotettavia tutkimustuloksia

Kuntakokeilujen lähtökohta, että kunnat osaavat tarjota omalle alueelleen räätälöidympiä, yksilöllisempiä ja yhteensovitetumpia palveluita kuin TE-toimistot, on perusteltu. **Kuntakokeiluilla on merkittävää potentiaalia työllisyyden nostamiseksi**, jos palveluiden kohdennus, resurssointi ja yhteensovitus onnistuvat.

### Kaikki ikääntyneet mukaan kuntakokeiluihin

Kuntakokeilujen kohderyhmässä on kehitettävää. Kuntakokeilujen piiriin siirtyvät kaikki ne työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Käytännössä siis ne työttömät, jotka saavat Kelan työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa. Ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat eivät kuulu kokeilun piiriin. Poikkeuksena tähän ovat alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, joita on lukumääräisesti melko pieni joukko.

**Ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat ikääntyneet uhkaavat jäädä kokonaan kuntakokeilujen ulkopuolelle.** Tämä on epätoivottavaa, sillä juuri ikääntyneissä on todennäköisesti suurin työllisyyspotentiaali.

Patrizio Lainà

21.9.2020

Ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavat ikääntyneet pääsevät kuntakokeilujen piiriin vasta, jos he putoavat työmarkkinatuella tai peruspäivärahalle. Työllisyyden kannalta olisi tärkeää tarjota tehostettuja työllisyyspalveluita heti työttömyyden alkaessa. On selvää, että työttömyyden pitkittyessä työllistymisen todennäköisyys heikkenee. **Esimerkiksi kaikkien yli 55-vuotiaiden ottaminen mukaan kuntakokeilujen piiriin olisi tehokasta työllisyyspolitiikkaa.**

## Henkilöstön asema tärkeää turvata

Kuntakokeilujen piiriin siirtyy noin kolmannes TE-toimistojen asiakkaista. Samalla **TE-toimistojen henkilöstöstä siirtyy kuntiin noin kolmannes, yhteensä lähes 1000 henkilötyövuotta.**

Henkilöstön tyytyväisyys on ensiarvoisen tärkeää onnistuneen palvelukokemuksen luomiseksi. Henkilöstön siirtyminen TE-toimistoista kuntien palvelukseen edellyttää yt-prosessin läpikäymistä. **Henkilöstön siirtymisen kuntiin pitää lähtökohtaisesti pohjautua vapaaehtoisuuteen ja olemassa olevien työ- ja virkaehtojen noudattamiseen.** Työ- ja virkaehdot eivät saa heikentyä kuntakokeiluun siirtyvän henkilöstön kohdalla.

Lisäksi on panostettava työnjohdon tietoon ja osaamiseen sekä tietoteknisiin prosesseihin ja ohjelmistoihin. Aiemmistä alueellisista kokeiluista on selvinnyt, että henkilöstö on saattanut kokea siirtymävaiheen kaoottisena.

## Tutkimustulokset uhkaavat jäädä laihoiksi

Hallitus on sitoutunut tekemään tutkimusperusteisen vaikuttavuusarvioinnin kuntakokeiluista. Kuntakokeiluissa **riskinä on kuitenkin se, ettei kunnollista tutkimusasetelmaa synny.**

Yksinkertaisesti kyse on siitä, että järkevää vertailujoukkoa ei löydy. Jos kaikki työmarkkinatuella ja peruspäivärahalla olevat saman kunnan asukkaat ovat mukana kokeilussa, ei ole ketään kehen verrata. Paras ratkaisu olisi valita kokeiluun osallistuvat kohderyhmän sisältä satunnaisesti – kuten tehtiin perustulokokeilun kohdalla. Huonompi, mutta mahdollisesti toimiva ratkaisu on jaksottaa kuntakokeiluihin siirtyminen, jolloin osa kohderyhmästä toimii myös vertailujoukkona.

Patrizio Lainà

21.9.2020

Lisäksi on tärkeää, että kaikki suuret kaupungit eivät ole mukana kuntakokeiluissa, koska silloin suurten kaupunkien tasolla puuttuu vertailujoukko.

Vertailujoukon puute oli ongelmana myös aktiivimallin tutkimuksessa, jossa arvio työllisyysvaikutuksista jäi hyvin ohueksi. Aktiivimallin osalta tutkimusasetelman puute oli kuitenkin ymmärrettävä, koska se oli suunniteltu pysyväksi ratkaisuksi.

**Kuntakokeilut ovat nimensä mukaisesti määräaikaista kokeiluja, joten siksi olisi ensiarvoisen tärkeää pystyä tuottamaan vaikutuksista luotettavaa tutkimustietoa päätöksenteon tueksi**, kun suunnitellaan pysyväisluontoisempia ratkaisuja työvoimapolitiikan palvelurakenteeseen.

STTK ry

Lisätietoja

Patrizio Lainà, pääekonomisti  
040 583 4432  
[patrizio.laina@sttk.fi](mailto:patrizio.laina@sttk.fi)